

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична онлайн-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА, ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ»
13-14 квітня 2023 року**

Біла Церква
2023

УДК 340

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Актуальні проблеми права, психології та педагогіки в умовах війни: матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. 13-14 квітня 2023 р. Білоцерківський НАУ. 207 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

ЗМІСТ

Секція 1 Теоретичні, історичні, філософські, соціологічні аспекти права

Бровко Н.І. Проблемні питання становлення і розвитку громадянського суспільства в Україні під час збройної агресії РФ.....	6
Мельник Л.М., Грек І.М. Трансформація цінностей українців під час російсько-української війни	8
Росавіцький О.О. Злочин та злочинність як філософська категорія соціально-правового явища.....	10
Лісний І.А. Історико-правовий аспект становлення фондових ринків.....	12
Терещук М.М. Фінансова відповідальність в європейських країнах.....	15
Самойлович А.А. Окремі аспекти безпеки навчального процесу в умовах воєнного стану.....	17

Секція 2 Сучасні проблеми правового регулювання в галузі конституційного, адміністративного, інформаційного, фінансового, кримінального, кримінально-процесуального, кримінально-виконавчого та міжнародного права в умовах війни

Ковальчук І.В. Проблемні юрисдикційні аспекти в галузі кіберправа.....	19
Тимошук О.Г. Окремі аспекти державного регулювання організації нотаріальної діяльності в Україні в умовах воєнного стану.....	23
Сімакова С.І. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	26
Димитрієва Т.В. Особливості внесення змін до статті 69 Кримінального кодексу України під час воєнного стану.....	29
Ясінська М.Г., Кучак О.Є. Фіксування воєнних злочинів проти довкілля України.....	31
Отрадна М.О., Кучак О.Є. Презумпція невинуватості як головний принцип кримінального процесу.....	35
Богданович О.В., Кучак О.Є. Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану.....	37
Дуфенюк О.М. Баланс між юридичною освітою та вимогами практики кримінального провадження.....	40
Гутник А.В. Колабораційна діяльність у закладах освіти: спосіб вчинення злочину.....	43
Павленко Т.А. Обмеження права на свободу пересування в умовах правового режиму воєнного стану: деякі аспекти.....	46
Голіна В.В. Безпека дорожнього руху в Україні: залишається невирішеність проблеми запобігання їй.....	49
Поляруш-Сафроненко С.О. Принцип конституційності та законності добровільного об'єднання територіальних громад.....	52
Коршак В.С., Сушицька Ю.О. Доступ до публічної інформації в умовах війни	56
Ярошевська Т.В. Актуальні питання розвитку в умовах війни сфери трансферу інноваційних технологій.....	60
Макарчук В.В. Удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони.....	64
Нікітенко О.І. Деякі питання адміністративно-правової легітиматії поліцейської діяльності.....	66

місце проживання (перебування), залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від місця їх проживання (перебування), на час особливого періоду гарантується:

- організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників;
- збереження місця роботи, середнього заробітку, здійснення виплати стипендії та інших виплат, передбачених законом;
- місце проживання (пансіон, гуртожиток тощо) та забезпечення харчуванням (у разі потреби) [2].

Крім звичайної війни також можна сказати про існування психоінформаційної війни, а це потребує критичного мислення всіх учасників процесу, наприклад, знати офіційне та не офіційне джерело інформації, перевіряти її, відрізнити правду від брехні, здійснювати критичний аналіз протилежних думок, тощо. Тому, велика роль належить науково-педагогічному працівнику, оскільки з ЗМІ нам відомі факти впливу на свідомість школярів, студентів російських наративів, після яких проводилися службові розслідування. На нашу думку, це також є загроза навчальному процесу в Україні.

Таким чином, навчання в умовах безпеки під час воєнного стану потребує подальшого правового, економічного, організаційного реформування та вдосконалювання.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-i-vijna-v-ukrayini-24-lyutogo-1-kvitnya-2022/>.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2126-ІХ. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text>.

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ КОНСТИТУЦІЙНОГО, АДМІНІСТРАТИВНОГО, ІНФОРМАЦІЙНОГО, ФІНАНСОВОГО, КРИМІНАЛЬНОГО, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВІЙНИ

УДК 347.77;347.711

ПРОБЛЕМНІ ЮРИСДИКЦІЙНІ АСПЕКТИ В ГАЛУЗІ КІБЕР ПРАВА

Ковальчук І.В.,

кандидат юридичних наук, доцент,

декан соціально-гуманітарного факультету

Білоцерківський національний аграрний університет,

Доповідь присвячено аналізу юрисдикційних проблем в кіберпросторі. У зв'язку з глобалізаційними процесами розвитку Інтернету юрисдикція є набагато складнішою сферою, ніж раніше, і суди в різних країнах дотримуються різних точок зору щодо того, чи мають вони юрисдикцію над матеріалами, опублікованими в Інтернеті, або діловими угодами, укладеними через Інтернет. На практиці користувач Інтернету підпадає під дію законів держави або країни, в межах якої він виходить в Інтернет. Однак ця система стикається з конфліктами, коли ці позови мають міжнародний характер. В процесі вивчення даної проблеми проаналізовано різні точки зору провідних світових вчених.

В епоху Інтернету питання юрисдикції та суверенітету держав в контексті глобалізаційних процесів швидко вийшли на перший план. Юрисдикція є аспектом державного суверенітету і відноситься до судової, законодавчої та адміністративної сфер державного управління. Хоча юрисдикція є аспектом суверенітету, вона не тотожна йому. Закони країни можуть мати екстериторіальний вплив, поширюючи юрисдикцію за межі суверенних і територіальних меж цієї країни. Це особливо проблематично, оскільки мережа Інтернет прямо не визнає суверенітет і територіальні обмеження. Не існує уніфікованого міжнародного юрисдикційного права універсального застосування, і такі питання, як правило, є предметом конфлікту, зокрема міжнародного приватного права. Прикладом може бути ситуація, коли вміст веб-сайту є законним в одній країні та незаконним в іншій. За відсутності єдиного юрисдикційного кодексу практикуючі юристи зазвичай стикаються з колізійним питанням. Інша серйозна проблема кіберправа полягає в тому, чи розглядати Інтернет як фізичний простір (і, таким чином, підпорядкований законам певної юрисдикції), чи діяти так, ніби Інтернет є окремим світом (і, отже, вільним від таких обмежень). Прихильники останньої точки зору, часто вважають, що уряд

має залишити Інтернет-спільноту саморегулюватися. Джон Перрі Барлоу, наприклад, звернувся до урядів світу і заявив: «Там, де є реальні конфлікти, де є помилки, ми будемо виявляти їх і вирішувати їх нашими засобами. Ми формуємо наш власний суспільний договір. Це управління виникне відповідно до умов нашого світу, а не вашого. Наш світ інший».[1]

Більш збалансованою альтернативою є Декларація про кібервідокремлення: «Люди володіють розумом, яким вони можуть абсолютно вільно жити без будь-яких юридичних обмежень. Людська цивілізація розвиває власний (колективний) розум. Все, що ми хочемо, – це бути вільними, щоб існувати без юридичних обмежень. Оскільки ви переконалися, що ми не можемо заподіяти вам шкоди, ви не маєте етичного права втручатися в наше життя. Тож припиніть втручатися!» [2]. Інші вчені стверджують, що між двома поняттями потрібно більше компромісу, наприклад аргумент Лоуренса Лессіга, що «проблема права полягає в тому, щоб визначити, як

застосовувати норми двох спільнот, враховуючи, що суб'єкт, до якого вони застосовуються, може перебувати в обох місцях одночасно» [3, с. 24].

З глобалізаційними процесами розвитку Інтернету юрисдикція є набагато складнішою сферою, ніж раніше, і суди в різних країнах дотримуються різних точок зору щодо того, чи мають вони юрисдикцію над матеріалами, опублікованими в Інтернеті, або діловими угодами, укладеними через Інтернет. Це може охоплювати сфери від договірного права, торговельних стандартів і податків, через правила щодо несанкціонованого доступу, конфіденційності даних і спаму до більш політичних сфер, таких як свобода слова, цензура, наклеп або заколот. Безумовно, думка про те, що в «кіберпросторі» закон не діє, не відповідає дійсності. Насправді суперечливі закони різних юрисдикцій можуть застосовуватися одночасно до однієї події. Інтернет не має тенденції чітко розмежовувати географічні та юрисдикційні межі, але користувачі Інтернету залишаються під фізичною юрисдикцією та підпадають під дію законів незалежно від їх присутності в Інтернеті.[4]

Таким чином, одна транзакція може включати закони принаймні трьох юрисдикцій:

1. закони держави/країни, в якій проживає користувач,
2. закони регіону/країни, які застосовуються там, де розташований
3. сервер, на якому здійснюється транзакція, а також
4. закони держави/нації, які застосовуються до особи чи підприємства,
5. з якими відбувається операція.

Таким чином, користувач у Сполучених Штатах, який здійснює транзакцію з іншим користувачем у Британії через сервер у Канаді, теоретично може підпадати під дію законів усіх трьох країн, які стосуються відповідної транзакції.[5]

На практиці користувач Інтернету підпадає під дію законів держави або країни, в межах якої він виходить в Інтернет. Однак ця система стикається з конфліктами, коли ці позови мають міжнародний характер. Простіше кажучи, законна поведінка в одній країні може бути явно незаконною в іншій. Насправді навіть різні стандарти щодо тягара доказування в цивільній справі можуть спричинити проблеми з юрисдикцією. Наприклад, американська знаменитість, яка стверджує, що її образив американський інтернет-журнал, стикається з важким завданням виграти позов проти цього журналу за наклеп. Але якщо знаменитість має зв'язки, економічні чи інші, з Англією, вона або вона можуть подати позов про наклеп до англійської судової системи, де тягар доведення для встановлення наклепу може зробити справу більш сприятливою для позивача. Закон, який регулює Інтернет, слід розглядати в контексті географічного охоплення Інтернету та політичних кордонів, які перетинаються в процесі надсилання даних по всьому світу. Унікальна глобальна структура Інтернету піднімає не лише питання юрисдикції, тобто повноваження приймати та застосовувати закони, що стосуються Інтернету, а й питання, що стосуються природи

самих законів. У своєму есе «Закон і кордони – зростання закону в кіберпросторі» Девід Р. Джонсон і Девід Г. Пост стверджують, що стало необхідним, щоб Інтернет керував собою, і замість того, щоб підкорятися законам певної країни, «громадяни Інтернету» підкорятиметься законам електронних організацій, таких як постачальники послуг. Замість того, щоб ідентифікувати себе як фізичну особу, громадяни Інтернету будуть відомі за своїми іменами користувачів або адресами електронної пошти (або за їхніми обліковими записами у Facebook). З часом припущення про те, що Інтернет може саморегулюватися як власна транснаціональна «нація», витісняються безліччю

зовнішніх і внутрішніх регуляторів і сил, як урядових, так і приватних, на багатьох різних рівнях. Природа Інтернет-права залишається зміною правової парадигми, яка знаходиться в процесі розвитку.[6]

Отже, глобальні комп'ютерні комунікації перетинають територіальні кордони, створюючи нову сферу людської діяльності та підриваючи доцільність – і законність – застосування законів, заснованих на географічних кордонах. Ці нові межі визначають окремий кіберпростір, який потребує та може створити нове право та власні правові інститути. Територіально засновані законотворчі та правоохоронні органи вважають це нове середовище глибокою загрозою. Але встановлені територіальні органи влади ще можуть навчитися покладатися на зусилля учасників кіберпростору щодо саморегулювання, які найбільше піклуються про цю нову цифрову торгівлю ідеями, інформацією та послугами. Відокремлюючись від доктрини, пов'язаної з територіальною юрисдикцією, у різноманітних онлайн-просторах з'являються нові правила, які керуватимуть широким спектром нових явищ, які не мають чітких паралелей у невіртуальному світі. Ці нові правила відіграватимуть роль закону, визначаючи юридичну особу та власність, вирішуючи суперечки та кристалізуючи колективну розмову про основні цінності.

Список використаних джерел:

1. Barlow, John P. (20 January 2016). «A Declaration of the Independence of Cyberspace» URL: <https://www.eff.org/cyberspace-independence>
2. An Introduction to Cybersecession. URL: https://editthis.info/cybersecession/An_Introduction_to_Cybersecession
3. Lessig, Lawrence. They Don't Represent Us: Reclaiming Our Democracy. Dey Street/William Morrow, 2019. pp. 24-26. ISBN 978-0062945716.
4. Trout, B. (2007). «Cyber Law: A Legal Arsenal For Online Business», New York: World Audience, Inc.
5. Emerging Technologies and the Law: Forms and Analysis, by Richard Raysman, Peter Brown, Jeffrey D. Neuburger and William E. Bandon III. Law Journal Press, 2002–2008. ISBN 1-58852-107-9
6. «Law and Borders – The Rise of Law in Cyberspace». Cli.org. Archived from the original on 2008-05-07. URL:https://web.archive.org/web/20080507070939/http://www.cli.org/X0025_LBFIN.htm